Lietas Nr. C20204816
Lietas arhīva Nr. C-0362-17/5

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Liepājā 2017.gada 25.janvārī

Liepājas tiesa
tiesnese Inta Pūce
tiesas sēžu sekretāre Inese Bruže
piedaloties prasītāja pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Irēnai Kibelko
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret SIA „Džimmiss" par uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, darba algas un darba nespējas pabalsta piedziņu, darba līguma izbeigšanu ar tiesas spriedumu un vidējās izpeļņas piedziņu par piespiedu darba kavējumu.

Aprakstošā daļa

Liepājas tiesā 2016.gada 22.jūnijā prasītājs cēlis prasību pret atbildētāju par uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, darba algas un darba nespējas pabalsta piedziņu, darba līguma izbeigšanu ar tiesas spriedumu un vidējās izpeļņas piedziņu par piespiedu darba kavējumu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka no 2015.gada 29.oktobra prasītājs sastāvēja darba tiesiskās attiecībās ar atbildētāju. Starp pusēm noslēgts darba līgums Nr.4, ar kuru prasītājs pieņemts darbā par automobiļa vadītāju un šos darba pienākumus arī pildīja. Atbildētājas pārstāvis 2016.gada 27.maijā mutiski paziņoja, ka ar prasītāju tiek izbeigtas darba tiesiskās attiecības, jo pārtraukts sadarbības līgums ar SIA "Edens Springs Latvia". Prasītājam 2016.gada 30.maijā nav jāierodas darbā. Darba līguma uzteikums prasītājam netika izsniegts. No VSAA izziņas prasītājs uzzinājis, ka no darba atlaists ar 2016.gada 27.maiju. Uzskata, ka izbeidzot darba līgumu ir pārkāpta darba līguma uzteikšanas kārtība, tādēļ tas atzīstams par spēkā neesošu. Darba devēja nav ievērojusi Darba likuma 103.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto kārtību: prasītājam nav prasīts paskaidrojums pirms uzteikuma izsniegšanas. Atbildētāja nav pilnībā samaksājusi darba algu par aprīļa un maija mēnesi, attiecīgi 232,40 EUR un 654,40 EUR. Prasītājs no 2015.gada 30.oktobra līdz 2016.gada 14.februārim slimoja, atbildētāja, kā darba devēja, nav samaksājusi darba nespējas pabalstu no 2015.gada 30.oktobra līdz 2015.gada 8.novembrim (Darbanespējas lapa A) 136 EUR. Pavisam lūdz piedzīt no atbildētājas 1022,80 EUR.

Prasība pamatota uz Darba likuma 59.,69.pantu, 101.panta otro, trešo daļu, 103.panta pirmo daļu, 121., 122., 124., 125., 126., 127.pantu, likuma "Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" 36.pants un Civilprocesa likuma 1., 93., 127., 205.pantu.

Atbildētāja 2016.gada 5.augustā paskaidrojumu tiesai ir iesniegusi. Norāda, ka prasītājs ir bijis vienīgais sabiedrības darbinieks, kurš pārņēma atbildētājas biznesu.

Prasītājs 2016.gada 29.augustā iesniedzis grozījumus prasības pieteikumā. Prasītājs nevēlas turpināt darba tiesiskās attiecības, bet pārtraukt tās pamatojoties uz Darba likuma 100.panta piekto daļu, piedzenot no atbildētājas vidējo izpeļņu par visu piespiedu darba kavējuma laiku.

Atbildētāja 2016.gada 26.septembrī sniegusi paskaidrojumu par prasības pieteikuma grozījumiem. Norāda, ka prasītās savu darbu veica nekvalitatīvi, kā rezultātā darba devēja zaudēja savu vienīgo sadarbības partneri un bija spiesta pārtraukt saimnieciko darbību. Darba tiesiskās attiecības pamatoti izbeigtas pēc Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punkta, jo ir pierādāms pamatojums darba devēja uzticības zaudēšanai.

Tiesas sēdē prasītāja pilnvarotā pārstāve prasību uzturēja, lūdzot atzīt darba līguma uzteikumu par spēkā neesošu, darba tiesiskās attiecības izbeigt pamatojoties uz Darba likuma 100.panta pirmo daļu. Piedzīt no atbildētājas 6390 EUR, tai skaitā vidējo izpeļņu par piespiedu darba kavējumu no 2016.gada 1.jūnija līdz 2017.gada 11.janvārim 5301,76 EUR, neizmaksāto darba algu par maiju 65,44 EUR un darba nespējas pabalstu 136 EUR. Paskaidroja, ka darba devēja nav ievērojusi Darba likumā noteikto kārtību darba tiesisko attiecību izbeigšanai, pirms uzteikuma darbiniekam nav pieprasīts paskaidrojums, uzteikums nav izsniegts atbilstoši Darba likumā noteiktajai kārtībai. Darba nespējas lapā ir norādīta atbildētāja, nevis cits darba devējs, tāpēc slimības pabalsts ir jāmaksā atbildētājai. Lūdz apmierināt prasību uzturētajā apmērā, nosakot, ka spriedums daļā par vidējās izpeļņas piedziņu stājas spēkā nekavējoties.

Atbildētājas pārstāvis uz tiesas sēdi nav ieradies. Saņemts iesniegums, ka lūdz lietu izskatīt bez atbildētājas pārstāvja klātbūtnes, jo darba dēļ nevar ierasties (lietas 81.,82.lapa).

Ieskatoties Uzņēmumu reģistra datu bāzē, tiesa pārliecinājās, ka atbildētājai nav ierosināts maksātnespējas vai likvidācijas process, un tās juridiskā adrese nav mainīta (lietas 19.lapa).

Izvērtējot lietas apstākļus, tiesa nekonstatē Civilprocesa likuma 209., 210.pantā noteiktos pamatus lietas atlikšanai un prasību nolemj izskatīt bez atbildētājas pārstāvja klātbūtnes.

Motīvu daļa

Noklausījusies sniegtos paskaidrojumus, un pārbaudījusi rakstveida pierādījumus lietā, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma.

Saskaņā ar Darba likuma 122.pantu, darbinieks var celt prasību par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu viena mēneša laikā no uzteikuma saņemšanas dienas.

Darba likuma 122.pantā noteiktais viena mēneša termiņš, kas atbilst SDO konvencijas Nr.158 „Par darba attiecību pārtraukšanu pēc uzņēmēja iniciatīvas" 8.pantam, kurā noteiktas darbinieka tiesības pārsūdzēt nepamatotu atlaišanu saprātīgā termiņā pēc darba attiecību izbeigšanas, ir materiāltiesisks prekluzīvs termiņš.

Tiesa konstatē, ka prasītājs ir ievērojis minēto termiņu - prasības pieteikums iesniegts tiesā 2016.gada 22.jūnijā (lietas 4.lapa) par 2016.gada 27.maijā paziņotu uzteikumu.

Civilprocesa likuma 10.pantā noteikts, ka puses savas civilprocesuālās tiesības realizē sacīkstes formā, bet tas nozīmē, ka pašas sniedz tiesai pierādījumus tiem apgalvojumiem, kurus izsaka. Prasītājs ir iesniedzis pierādījumus, kas pamato prasību uzturētatā apmērā.

Lietā nav strīda par to, ka starp prasītāju un atbildētāju 2015.gada 29.oktobrī noslēgts darba līgums Nr.4, ar kuru prasītājs pieņemts darbā par automobiļa vadītāju (lietas 7.-9. lapa). Darba līgums noslēgts uz nenoteiktu laiku, noteikta darba samaksa saskaņā ar darba likumdošanu un šī līguma noteikumiem valstī noteikto minimālo darba algu (2.2.punkts). Darba līgumu prasītājs nav parakstījis.

Saskaņā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punktu, darba devējam ir tiesības rakstveidā uzteikt darba līgumu, vienīgi pamatojoties uz apstākļiem, kas saistīti ar darbinieka uzvedību, viņa spējām vai ar saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā, ja darbinieks, veicot darbu, rīkojies prettiesiski un tādēļ zaudējis darba devēja uzticību. Minētā panta otrā daļa noteic, ja darba devējs ir nodomājis uzteikt darba līgumu, pamatojoties uz šā panta pirmās daļas 1., 2., 3., 4. vai 5.punkta noteikumiem, viņam ir pienākums pieprasīt no darbinieka rakstveida paskaidrojumu. Lemjot par iespējamo darba līguma uzteikumu, darba devējam ir pienākums izvērtēt izdarītā pārkāpuma smagumu, apstākļus, kādos tas izdarīts, kā arī darbinieka personiskās īpašības un līdzšinējo darbu.

Atbildētājas pārstāvis iesniedzis 2016.gada 27.maija rīkojumu par darba līguma uzteikumu un aktu, ka prasītājs nav parakstījis rīkojumu un nav nodevis automašīnas atslēgas (lietas 29.,30.lapa). Darba devējs 2016.gada 31.maijā vērsies Valsts policijā ar iesniegumu, ka atbildētājs neatdod automašīnas atslēgas. Policija konstatējusi, ka 2016.gada 3.jūnijā atbildētājs ir atdevis automašīnas atslēgas (lietas 31.lapa).

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka prasītājs nav atdevis darba devējas automašīnas atslēgas. Vienlaikus tiesa konstatē, ka darba devēja nav ievērojusi Darba likuma 112.[1] pantā uzteikuma paziņošanas kārtību – uzteikumu var piegādāt izmantojot pasta komersanta pakalpojumus, ja darbinieks to nesaņem.

Darba likuma 124.pants paredz divus priekšnoteikums, kad tiesa var atzīt darba devēja uzteikumu par spēkā neesošu - ja uzteikums nav tiesiski pamatots vai ir pārkāpta noteiktā darba līguma uzteikuma kārtība. Savukārt darba devējam atbilstoši minētā likuma 125.pantam ir pienākums pierādīt, ka darba līguma uzteikums ir tiesiski pamatots un atbilst noteiktajai darba līguma uzteikšanas kārtībai.

Savukārt Darba likuma 102.pants uzliek par pienākumu darba devējam, uzteicot darba līgumu, rakstveidā paziņot darbiniekam par tiem apstākļiem, kas ir darba līguma uzteikuma pamatā.

Tiesa, izvērtējot prasītājam 2016.gada 27.maijā darba devējas sagatavoto uzteikumu (lietas 30.lapa), atzīst, ka tajā nav pietiekoši skaidri ietverts darba tiesisko attiecību pārtraukšanas pamatojums. Uzteikumā norādīts, ka prasītājs ir apgādes direktors un izdarīta atsauce uz veikto dienesta izmeklēšanu, lai ar darba līgumu viņš pieņemts darbā par automobiļa vadītāju.

Lietā nav strīda arī par to, ka darba devēja nav pieprasījusi paskaidrojumu no darbinieka pirms darba līguma uzteikuma.

Līdz ar to tiesa secina, ka ir pamats atzīt par spēkā neesošu atbildētājas izdoto 2016.gada 27.maija rīkojumu Nr.01-01-2015/1, jo tā ir pārkāpusi noteikto darba līguma uzteikuma kārtību, kā arī uzteikums nav tiesiski pamatots.

Darba likuma 126.panta pirmā daļa paredz, ka darbiniekam, kas prettiesiski atlaists no darba un atjaunots iepriekšējā darbā, saskaņā ar tiesas spriedumu izmaksājama vidējā izpeļņa par visu darba piespiedu kavējuma laiku. Atlīdzība par visu darba piespiedu kavējuma laiku izmaksājama arī gadījumā, ja tiesa, kaut arī pastāv pamats darbinieku atjaunot iepriekšējā darbā, pēc viņa lūguma izbeidz darba tiesiskās attiecības ar tiesas spriedumu.

Apmierināms prasītāja lūgums izbeigt darba tiesiskās attiecības ar atbildētāju. Augstākās tiesas Senāts 2012.gada 26.oktobra spriedumā lietā *Nr. SKC-1363/2012* atzinis, kad darba attiecības tiek izbeigtas ar tiesas spriedumu tā iemesla dēļ, ka darba devēja uzteikums atzīts par spēkā neesošu, Darba likuma 100.panta normas, kas regulē darbinieka uzteikumu, nav piemērojamas. Citiem vārdiem, darba attiecību izbeigšanas juridiskais pamatojums, ir Darba likuma 124.panta otrā daļa, nevis kāda cita šā likuma norma.

Darba likuma 126.panta pirmā daļa noteic, ka darbiniekam, kas prettiesiski atlaists no darba un atjaunots iepriekšējā darbā, saskaņā ar tiesas spriedumu izmaksājama vidējā izpeļņa par visu darba piespiedu kavējuma laiku. Atlīdzība par visu darba piespiedu kavējuma laiku izmaksājama arī gadījumā, ja tiesai pastāv pamats darbinieku atjaunot iepriekšējā darbā, bet tā pēc viņa lūguma izbeidz darba tiesiskās attiecības ar tiesas spriedumu.

Tādējādi no atbildētājas piedzenama vidējā izpeļņa 5301,76 EUR par piespiedu darba kavējumu, kā arī neizmaksātā darba alga maija mēnesī 65,44 EUR (lietas 85.lapa), kopā 5367,20 EUR.

Prasītājs lūdz piedzīt neizmaksāto darba algu par aprīli 232,40 EUR un 654,40 EUR līdz 2016.gada 27.maijam.

Kā redzams no VSAA izziņas prasītāja darba alga mēnesī bijusi 720 EUR (lietas 10.lapa), kas atbilst maksimālais summai, par kuru mikrouzņēmuma darbiniekam nav jāmaksā nodokļi. To apliecina arī mikrouzņēmuma nodokļa deklarācija (lietas 65., 66.lapa) Atbildētājas iesniegtais bankas konta izraksts (lietas 52.lapa) pierāda, ka par aprīli izmaksāti 487,60 EUR, tas ir 232,40 EUR mazāk kā iepriekšējā mēnesī, lai gan mikrouzņēmuma nodokļa deklarācijā norādīts, ka prasītāja darba alga ir 2,15 EUR. Darba devēja nav iesniegusi pierādījumus, ka puses vienojušās par darba algas izmaiņām, kā tas noteikts Darba likumā. Lietā nav strīda, ka līdz 2016.gada 27.maijam prasītājs ir bijis darba tiesiskās attiecībās ar atbildētāju. Līdz ar to tiesa atzīst, ka ir pamats piedzīt par labu prasītājam neizmaksāto darba algu par 886,80 EUR.

Civilprocesa likuma 192.pants noteic, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Prasītājs lūdz piedzīt slimības pabalstu 136 EUR, kas viņam pienākas pamatojoties uz darbanespējas lapu A laika periodā no 2015.gada 30.oktobra līdz 2015.gada 8.novembrim (lietas 16.lapa), jo darba devēja slimības pabalstu nav izmaksājusi. VSAA izziņā redzams, ka darba devēja prasītājam oktobrī izmaksājusi 69,68 EUR par divām darba dienām un novembrī pilnu darba algu 720 EUR (lietas 10.lapa), taču prasītāja bankas kontā darba devēja šīs naudas summas nav ieskaitījusi. To pierāda prasītāja bankas konta izraksts (lietas 11.lapa). Tādējādi ir pamats apmierināt prasību par slimības pabalsta 136 EUR apmērā piedziņu no atbildētājas.

Ievērojot Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 2.punktu, apmierināms prasītāja lūgums, noteikt sprieduma nekavējoši izpildi daļā par vidējās izpeļņas piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „b" apakšpunktam, 37., 39., 42.pantam, no atbildētāja par labu valstij piedzenama valsts nodeva 490,34 EUR = (6390-2134)x4%+ 320,10, un ar lietas iztiesāšanu saistītie izdevumi 19,27 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu, no atbildētājas par labu prasītājam piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzību, kas saskaņā ar panta ceturto daļu, ja prasība izskatīta tikai pirmās instances tiesā nedrīkst pārsniegt 50% no šā panta pirmajā daļā noteiktā maksimālā atlīdzības apmēra: (6390x 30%):2 =958,50 EUR. Izdevumi par advokāta palīdzību piedzenami to faktiskajā apmērā 173,03 EUR (lietas 39.,84.lapa).

Ievērojot Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par mantas atdošanu natūrā, par personu un mantas izlikšanu no telpām un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, atbildētājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 9., 10., 74., 93., 97.pantu un 187.panta otro daļu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību.

Atzīt par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža SIA „Džimmiss", vienotais reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, 2016.gada 27.maija rīkojumu Nr.01-01-2015/1.

Izbeigt ar tiesas spriedumu darba tiesiskās attiecības starp SIA „Džimmiss", vienotais reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, un /pers. A/, personas kods /personas kods/, pamatojoties uz Darba likuma 124.panta otro daļu.

Piedzīt no SIA „Džimmiss", vienotais reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējumu 5367,20 EUR (piecus tūkstošus trīs simtus sešdesmit septiņus *euro* divdesmit centus), neizmaksāto darba algu 886,80 EUR (astoņus simtus astoņtiņdesmit sešus *euro* astoņdemit centus) un slimības pabalstu 136 EUR (vienu simtu trīsdesmit sešus *euro*), nosakot, ka no minētajām summām ieturami normatīvajos aktos paredzētie darba algas nodokļi.

Noteikt, ka spriedums daļā par vidējās izpeļņas un darba algas piedziņu stājas spēkā nekavējoties.

Piedzīt no SIA „Džimmiss", vienotais reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, tiesāšanās izdevumus 173,03 EUR (vienu simtu septiņdesmit trīs *euro* trīs centus).

Piedzīt no SIA „Džimmiss", vienotais reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, par labu valstij valsts nodevu 490,34 EUR (četrus simtus deviņdesmit *euro* trīsdesmit četrus centus) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 19,27 EUR (deviņpadsmit *euro* divdesmit septiņus centus).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami:

Saņēmējs: Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, konta Nr. /konta numurs/, saņēmēja banka: Valsts kase BIC, kods TRELLV22.

Valsts nodeva iemaksājama:

Saņēmējs: Valsts kase, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, konta Nr. /konta numurs/, saņēmēja banka: Valsts kase BIC kods TRELLV22.

Noteikt SIA „Džimmiss", termiņu sprieduma labprātīgai izpildei desmit dienas daļā par tiesas izdevumu samaksu, skaitot no sprieduma spēkā stāšanās dienas, un pierādījumu iesniegšanai tiesas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā apelācijas kārtībā Kurzemes apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Liepājas tiesā.

Tiesnese I.Pūce